

Pravniški poklici - Anglija in Wales

Na tej strani je na voljo pregled nekaterih glavnih pravniških poklicev v Združenem kraljestvu na območju sodne pristojnosti Anglije in Walesa. Obsega informacije o sodnikih, tožilcih in različnih vrstah odvetnikov.

Sodstvo

V sodnem sistemu Anglije in Walesa sodniki z različnim položajem – zaposleni s polnim in krajšim delovnim časom – delajo na različnih sodiščih in tribunalih Anglije in Walesa. Informacije o sodstvu v Angliji in Walesu so na voljo na spletišču [sodstva Anglije in Walesa](#).

Sodniki s polnim delovnim časom

- **Predsednik vrhovnega sodišča** (Lord Chief Justice) je vodja sodstva Anglije in Walesa ter predsednik sodišč Anglije in Walesa. Zadnjenavedena vloga se je začela 3. aprila 2006, ko so bile pravosodne naloge lorda kanclerja (Lord Chancellor) na podlagi zakona o ustavni reformi iz leta 2005 prenesene na predsednika vrhovnega sodišča. Predsednik vrhovnega sodišča je tudi vodja kazenskega pravosodja.
- **Vodje oddelkov** – oddelke sodišča vodijo štirje višji sodniki: vodja civilnega oddelka sodišča (Master of the Rolls), vodja oddelka Queen's Bench, vodja družinskega oddelka in kancler (Chancellor) premoženjskega oddelka (Chancery). Več informacij je na voljo na spletišču [sodstva Anglije in Walesa](#).
- **Prizivni sodniki** (Lords Justices of Appeal) delajo na prizivnem sodišču, ki obravnava kazenske in civilne zadeve.
- **Sodniki višjega sodišča** (High Court Judges) delajo na višjem sodišču, kjer obravnavajo najbolj zapletene civilne zadeve. Prav tako obravnavajo najhujša kazniva dejanja in najbolj občutljive kazenske zadeve (na primer umor) na kronskem sodišču.
- **Pokrajinski sodniki** (Circuit Judges) običajno obravnavajo kazenske, civilne in družinske zadeve.
- **Okrožni sodniki** (District Judges) obravnavajo zadeve civilnega prava. Večina njihovega dela poteka v senatih (ne na javnih obravnavah). Pristojni so za sojenje v vseh tožbenih zahtevkih na grofijskem sodišču, katerih vrednost je pod določeno finančno mejo (ki se občasno določi na novo): tožbene zahtevke, katerih vrednost je nad to mejo, običajno obravnava pokrajinski sodnik. Okrožni sodniki obravnavajo več kot 80 % vseh civilnih sporov v Angliji in Walesu.

- **Okrožni sodniki na magistratnih sodiščih** (District Judges (magistrates' courts)) delajo na magistratnih sodiščih in obravnavajo enake vrste zadev kot magistratni sodniki (glej spodaj). Vendar pomagajo zlasti pri obravnavanju daljših in bolj zapletenih zadev.
- **Sodni uradniki in zapisnikarji višjega sodišča** (High Court Masters and Registrars) so procesni sodniki, ki obravnavajo večino civilnih zadev na premoženjskem oddelku in oddelku Queen's Bench višjega sodišča.

Sodniki s krajšim delovnim časom

Sodniki s krajšim delovnim časom so običajno imenovani za dobo petih let v skladu z ustrežno zgornjo starostno mejo. Glavne vrste sodnikov s krajšim delovnim časom so:

- **namestniki sodnikov višjega sodišča** (Deputy High Court Judges), ki delajo na enem ali več oddelkih višjega sodišča;
- **odvetniški sodniki** (Recorders), ki imajo podobne pristojnosti kot pokrajinski sodniki, čeprav običajno obravnavajo veliko manj zapletene ali zahtevne zadeve, vložene pri sodišču;
- **namestniki okrožnih sodnikov** (Deputy District Judges) delajo na okrožnih sodiščih in okrožnih uradih višjega sodišča. Obravnavajo najmanj zapletene zadeve, ki so v pristojnosti okrožnih sodnikov;
- **namestniki okrožnih sodnikov na magistratnih sodiščih** (Deputy District Judges (Magistrates' Courts)) opravljajo podobno delo kot njihovi kolegi s polnim delovnim časom;
- **namestniki sodnih uradnikov in zapisnikarjev višjega sodišča** (Deputy High Court Masters in Registrars) opravljajo podobno delo kot njihovi kolegi s polnim delovnim časom na višjem sodišču.

Sodniki na tribunalih (Tribunal Judges)

Tribunali na leto obravnavajo skoraj 800 000 zadev o različnih vprašanjih, kot so spori zaradi davkov, pokojnin ali priseljevanja.

Ti tribunali običajno sodijo v senatu, ki ga sestavljajo predsednik ali sodnik s pravno izobrazbo in laiki, specializirani na različnih področjih. Porote ni in sodnik tribunala ni pristojen, da bi stranki, ki v postopku ne uspe, naložil zaporno kazen. Njihova glavna vloga je, da poskušajo uspešno razrešiti spore in se v nekaterih primerih odločiti o višini nadomestila ali odškodnine, ki se plača stranki, ki v postopku uspe.

Magistratni sodniki (Magistrates)

Magistratni sodniki, ki se imenujejo tudi „mirovni sodniki“ (Justices of the Peace), obravnavajo več kot 95 % kazenskih zadev v Angliji in Walesu. Obstaja več kot 30 000 magistratnih sodnikov, ki lokalno opravljajo svoje delo in običajno delajo vsaj 26 polovičnih delovnih dni na leto. Pravna izobrazba zanje ni obvezna in za svoje delo niso plačani.

Običajno sodijo v senatu treh sodnikov, od katerih je eden usposobljen, da dela kot predsednik in pomaga voditi senat pri njegovem delu ter govori v njegovem imenu. Senatu vedno pomaga pravnik, ki mu svetuje v zvezi z materialnim in procesnim pravom.

Magistratni sodniki obravnavajo razmeroma manj zahtevne kazenske zadeve. Te obsegajo majhne tatvine, naklepne povzročitve škode, kršitve javnega reda in miru ter prometne prekrške. Prav tako obravnavajo celo vrsto zadev, ki vplivajo na družine in otroke, obravnavajo pa tudi vloge za izdajo dovoljenj.

Tožilci

Organizacija

 Kronsko tožilstvo (Crown Prosecution Service (CPS)) je neodvisni organ, pristojen za pregon kaznivih dejanj, ki jih je preiskala policija v Angliji in Walesu. Vodi ga generalni tožilec (Attorney General), ki parlamentu odgovarja za delo kronskega tožilstva. Anglija in Wales sta razdeljena na 42 tožilstev, vsakega pa vodi glavni kronski tožilec (Chief Crown Prosecutor). Poleg tega obstajajo štirje specializirani nacionalni oddelki: za organizirani kriminal, specializirani kriminal, boj proti terorizmu in goljufije. Telefonska služba CPS Direct zagotavlja nasvete in navodila policijskim uradnikom po vsej Angliji in Walesu izven delovnega časa njihovih predstojnikov.

Kronsko tožilstvo vodi direktor javnega tožilstva (Director of Public Prosecution), ki odloča v najbolj zapletenih in občutljivih zadevah ter svetuje policiji v kazenskih zadevah. Direktor javnega tožilstva je splošno pristojen za nadzor nad obtožnicami, ki jih vloži kronsko tožilstvo, in pregonom, ki ga izvaja, ter poroča generalnemu tožilcu.

Kronsko tožilstvo zaposluje tožilce in pomožne tožilce ter preiskovalce kaznivih dejanj in pomožno osebje. Državni tožilci so izkušeni odvetniki (barristers) ali pravniki, pristojni za pregon kaznivih dejanj v imenu države. Pomožni tožilci obravnavajo in zastopajo omejeno število primerov pred magistratnimi sodišči.

Vloga in pristojnosti

Osebje kronskega tožilstva:

- svetuje policiji in pregleduje dokaze o kaznivih dejanjih zaradi morebitnega pregona;
- se odloči glede vložitve obtožnice (v vseh, razen v manjših primerih), če je bila sprejeta odločitev za pregon;
- se pripravi na zadeve in jih predstavi sodišču.

Tožilci so javni uslužbenci in se zaposlijo na podlagi javnega razpisa. Prosilec, ki je primeren za zaposlitev, je:

- pravni svetovalec (solicitor), z veljavno licenco za delo v Angliji in Walesu;
- odvetnik (barrister), ki je opravil angleški pravosodni izpit in zaključil pripravništvo;
- državljan Evropskega gospodarskega prostora ali držav Commonwealtha. Pravniki, ki so se usposobili zunaj Anglije in Walesa, morajo pred zaposlitvijo opraviti pravniški preskus.

Organizacija pravniških poklicev: Odvetniki

Odvetniki (Barristers)

[☞ Odvetniška zbornica](#) je regulativni organ za vse odvetnike v Angliji in Walesu. Ustanovljena je bila, da bi zastopala interese poklica, oblikovala in izvajala ključne politične pobude ter ohranjala standarde, čast in neodvisnost zbornice. V skladu z zakonom o pravniških storitvah iz leta 2007 je bila neodvisnemu in samostojnemu uradu za odvetniške standarde podeljena naloga pravnega urejanja poklica. Odvetniki so posebni strokovni pravni svetovalci in pravni zastopniki strank pred sodiščem. Večinoma so samozaposleni in kot „najemniki“ (tenants) delajo v skupnih odvetniških pisarnah, imenovanih chambers. Odvetniki so običajno usposobljeni za zastopanje svojih strank pred višjimi sodišči. Veliko časa posvetijo svetovanju strankam in raziskovanju zadev ter izpopolnjevanju na izbranem strokovnem področju. Približno 10 odstotkov odvetnikov, ki opravljajo odvetniško službo, je kraljičinih svetovalcev (Queen's Counsel), ki obravnavajo najpomembnejše in najbolj zapletene zadeve.

Pravni svetovalci (solicitors)

Delo pravnih svetovalcev je, da strankam (posameznikom, podjetjem, prostovoljnemu združenju, dobrotelnim ustanovam itd.) nudijo strokovne pravne nasvete in zastopanje, vključno z zastopanjem pred sodiščem. Njihovo delo je zelo raznoliko. Večina pravnih svetovalcev dela kot zasebniki v partnerstvu z drugimi pravnimi svetovalci, ki nudijo storitve strankam. Lahko imajo splošno prakso, ki zajema več pravnih področij, ali pa se specializirajo za posamezno področje. Nekateri delajo kot pravni svetovalci za vlado in organe lokalne samouprave, kronsko tožilstvo, magistratna sodišča, gospodarske družbe ali industrijske obrate ali druge organe. Pravni svetovalec se lahko odloči, kakšno okolje mu najbolj ustreza.

Običajno pravni svetovalci strankam nudijo pravne nasvete. Če želijo biti te stranke potem zastopane pred višjimi sodišči v Angliji in Walesu, pravni svetovalec o tem obvesti odvetnika, ki jih zastopa v zadevi pred sodiščem. Odvetnik pa ni vedno potreben, ker imajo ustrezno kvalificirani pravni svetovalci pravico do nastopa (to pomeni, da so upravičeni, da zastopajo stranke) pred višjimi sodišči.

[☞ Pravniška zbornica](#) (Law Society) zastopa pravne svetovalce v Angliji in Walesu. Njene pristojnosti segajo od pogajanj z zakonodajalcem, vlado in drugimi ter lobiranja pri njih, do nudenja usposabljanja in svetovanja. Namen pravniške zbornice je zagotavljanje pomoči, varstva in spodbujanja pravnim svetovalcem po vsej Angliji in Walesu.

[☞ Regulativni organ za pravne svetovalce](#) (Solicitors Regulation Authority) izdaja predpise in obravnava disciplinske zadeve ter spremlja in uveljavlja standarde za pravne svetovalce v Angliji in Walesu. Prej poznan kot regulativni organ pravniške zbornice (Law Society Regulation Board) deluje izključno v javnem interesu.

[☞ Urad za pritožbe](#) (Office for Legal Complaints) je na voljo posameznikom, ki se želijo pritožiti glede pravnega svetovalca. Ta neodvisni in nepristranski organ, ki se je prej imenoval Legal Complaints Service (služba za pritožbe), rešuje vsa vprašanja hitro in učinkovito.

Notarji

Notarji predstavljajo tretjo in najstarejšo vejo pravnega poklica v Angliji in Walesu. [Notarska zbornica](#) (Faculty Office) podeli notarjem dovoljenje za opravljanje poklica in pristojnosti (pooblastila) za delovanje (to je prvič storil nadškof iz Canterburyja leta 1279), regulativni organ pa je sodišče Court of Faculties. Notarji predstavljajo most med civilnim in občim pravom.

Vsi notarji imajo pravno izobrazbo in čeprav je večina med njimi pravnih svetovalcev, lahko pridobijo dovoljenje za opravljanje notarskega poklica le na podlagi več ločenih neodvisnih izpitov. Vsi notarji morajo obiskovati isti začetni tečaj, da bi se lahko usposobili za poklic: zahteva se uspešno opravljen [študijski program](#) s področja notarske prakse, ki ga izvaja univerza University College London. Ko so usposobljeni, lahko notarji opravljajo svoj poklic kjer koli v Angliji in Walesu, vsi pa imajo enaka pooblastila. Notarji lahko poleg pripravljanja in izdajanja notarskih listin in instrumentov tudi svetujejo pri pripravi oporok, nasledstvenih zadevah in upravljanju posesti ter opravljajo prenose lastništva.

Notariat je že stoletja priznan po vsem svetu in to državljanom in podjetjem omogoča prosto gibanje. Na ta način notarji ugodno vplivajo na trgovino in življenje državljanov, saj jim omogočajo, da v vsakdanjem življenju in v poklicu prosto sklepajo pravne posle za zmerno ceno in brez nepotrebnih zamud.

Notar je imetnik uradnega pečata, notarske listine pa imajo v Angliji in Walesu dokazno moč. Notarske listine so zasebne in javne listine; slednje so poznane tudi kot „verodostojne notarske listine“. Notarske listine s podpisom in pečatom notarja se v vseh državah sveta priznavajo kot dokaz, ki ga je overil pristojni organ.

Za notarje veljajo podobna strokovna pravila kot za pravne svetovalce in vsako leto morajo podaljšati svojo notarsko licenco, prav tako morajo skleniti poklicno odškodninsko zavarovanje. Podaljšanje licence je odvisno od izpolnjevanja pogojev. Notariat je vezan na osebo posameznega notarja. [Notarsko združenje](#) (Notaries Society) je članska organizacija, ki predstavlja približno 800 javnih notarjev. [Združenje notarjev pisarjev](#) (The Society of Scrivener Notaries) predstavlja približno 30 notarjev pisarjev, ki delajo predvsem v osrednjem Londonu, imenuje pa jih [Scriveners Company](#), nekdanji ceh.

Zastopniki za patente in znamke

Zastopniki za patente in znamke so specializirani svetovalci na področju intelektualne lastnine. Zagotavljajo pravno svetovanje strankam na tem področju, zlasti v zvezi s patenti, znamkami, modeli in avtorskimi pravicami. Poleg tega zastopajo svoje stranke pred specializiranimi sodišči za intelektualno lastnino (nekateri od njih imajo dodatna pooblastila, potem ko pridobijo dodatno pravno izobrazbo). Zastopniki za patente in znamke večinoma delajo kot samostojni odvetniki. Mnogi delajo v specializiranih pisarnah, nekateri pa tudi v partnerstvu s pravnimi svetovalci. Poleg tega jih precejšen del dela v gospodarstvu. Zastopnik, specializiran za patente in znamke, lahko zastopa svoje stranke pred sodiščem tako kot pravni svetovalec (solicitor) v zadevah v zvezi z intelektualno lastnino, vključno z usmerjanjem odvetnika pri vodenju zadeve. [Pooblaščen inštitut zastopnikov za patente](#) (Chartered Institute of Patent Attorneys (CIPA)) predstavlja zastopnike, specializirane za patente, po celotnem Združenem kraljestvu. Med njegove naloge sodijo dogovarjanje z vlado glede zakonodaje o intelektualni lastnini, izvajanje izobraževanj in usposabljanj za zastopnike in pripravnike, specializirane za patente, ter dogovarjanje z regulativnimi organi stroke. CIPA spodbuja razvoj prava intelektualne lastnine in strokovnjakov s tega področja. [Inštitut zastopnikov za znamke](#) (Institute of Trade Mark Attorneys (ITMA)) predstavlja zastopnike, specializirane za znamke, in stroko s tega področja po celotnem Združenem kraljestvu. Njegove naloge obsegajo lobiranje pri vladi in pogajanje z njo, njenim samostojnim regulativnim organom (IPReg) in drugimi relevantnimi organizacijami. Izvaja ustrezna izobraževanja, usposabljanja in svetovanje za zastopnike, specializirane za znamke, in je odgovoren za spodbujanje razvoja stroke in intelektualne lastnine. [Regulativni odbor za intelektualno lastnino](#) (Intellectual Property Regulation Board (IPReg)) se ukvarja z vsemi regulativnimi in disciplinskimi zadevami ter določa, nadzira in uveljavlja standarde za zastopnike, specializirane za patente in znamke, po celotnem Združenem kraljestvu. Deluje v javnem interesu in vodi registre zastopnikov, specializiranih za patente in znamke, tako posameznikov kot družb.

Drugi pravniški poklici

Razen zaposlenih na magistratnih sodiščih, sodni uradniki in drugo osebje na večini sodišč v Angliji in Walesu ne potrebujejo pravne izobrazbe. So javni uslužbenci, ki opravljajo pomožne dejavnosti in pomagajo sodnikom. Ne smejo dajati pravnih nasvetov. Kot javni uslužbenci so vsi člani osebja sodišča zaposleni pri [sodni službi Njenega veličanstva](#) (Her Majesty's Courts and Tribunals Service).

Več informacij o kategorijah sodnega osebja je na voljo [tukaj](#).

Vloga sodnih uradnikov na magistratnih sodiščih je drugačna. Magistratni sodniki laiki nimajo pravne izobrazbe in so odvisni od nasvetov sodnih uradnikov s pravno izobrazbo. Poznamo dve vrsti sodnih uradnikov: **sodniške uradnike** (justices' clerks) in **pravne svetovalce** (legal advisers ali court clerks).

- Sodniški uradniki so glavni pravni svetovalci magistratnih sodnikov. So pravniki (odvetniki ali pravni svetovalci), ki imajo vsaj pet let ustreznih delovnih izkušenj. Magistratnim sodnikom svetujejo na področju materialnega in procesnega prava na

sodišču in zunaj njega. Prav tako so odgovorni za vodenje in usposabljanje pravnih svetovalcev, za kakovost opravljenih pravnih storitev in za zagotavljanje doslednih pravnih nasvetov na območju, za katerega so pristojni.

- Pravni svetovalci delajo na sodišču ter svetujejo magistratnim sodnikom na področju materialnega in procesnega prava ter pravne prakse. Tudi oni imajo pravno izobrazbo (običajno so to pravni svetovalci ali odvetniki).

Odločbe višjega sodišča izvršujejo **sodni izvršitelji višjega sodišča** (high court enforcement officers), ki jih imenuje in dodeli okrožjem lord kancler ali njegov namestnik. Pristojni so za izvrševanje sodnih nalogov z izterjavo dolga v skladu s sodno odločbo višjega sodišča ali sodno odločbo grofijskega sodišča, ki je zadevo odstopilo višjemu sodišču. Sodni izvršitelji lahko zasežejo in prodajo blago za poplačilo dolga. Uveljavljajo in nadzirajo tudi posest na premoženju in vračilo blaga.

Sodni izvršitelji grofijskega sodišča (County court bailiffs) so javni uslužbenci, zaposleni pri sodni službi njenega veličanstva za izvrševanje sodnih odločb grofijskih sodišč. Izvršujejo sodne naloge za rubež premoženja, odvzem posesti zemljišča in odvzem blaga. Ureditev izvrševanja sodnih nalogov, ki jih izvršujejo sodni izvršitelji, je določena v členih 85–111 zakona o grofijskih sodiščih iz leta 1984. Izvršilni postopki so določeni v predpisih o civilnem postopku. Sodni izvršitelji grofijskega sodišča opravljajo tudi druge naloge, vključno z osebno vročitvijo dokumentov in sodnih nalogov za privedbo na sodišče. Institut privedbe na sodišče je določen v členih 118–122 zakona o grofijskih sodiščih.

Sodni izvršitelji z licenco (certificated bailiffs) so zasebni izvršitelji, ki so usposobljeni v skladu s predpisi o izterjavi najemnine ter jih pooblasti pokrajinski sodnik na grofijskem sodišču. Izterjava najemnine je povezana z rubežem blaga najemnika s strani najemodajalca, da se zagotovi plačilo najetih prostorov brez posredovanja sodišča. V skladu s številnimi drugimi zakoni lahko sodni izvršitelji z licenco izterjajo tudi druge posebne dolgove, kot so občinski davek, negospodinjske pristojbine itd.

Sorodne povezave

- [Kronsko tožilstvo](#)
- [Notarska zbornica](#)
- [Notarsko združenje](#)
- [Sodstvo Anglije in Walesa](#)
- [Pravniška zbornica](#)
- [Regulativni organ za pravne svetovalce](#)
- [Urad za pritožbe](#)
- [Komisija za pravne storitve](#)
- [Pooblaščen inštitut zastopnikov za patente](#)
- [Inštitut zastopnikov za znamke](#)
- [Regulativni odbor za intelektualno lastnino](#)
- [Sodna služba Njenega veličanstva](#)

Strani v jezikih držav članic pripravljajo posamezni nacionalni organi, njihov prevod pa zagotavlja prevajalska služba Evropske komisije. Prevodi zato morda še ne vsebujejo kasnejših sprememb izvirnika, ki so jih vnesli nacionalni organi. Evropska komisija ne prevzema nobene odgovornosti za informacije ali podatke, ki jih vsebuje oziroma na katere se sklicuje ta dokument. Za pravila o avtorskih pravicah države članice, ki je odgovorna za to stran, glejte pravno obvestilo.

Zadnja posodobitev: 25/07/2017